

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

PRIKLAUSOMYBIŲ NUO TABAKO PAPLITIMAS

Darbo autorė. Gintarė GRICIŪNAITĖ (III kursas, studijų programa: Visuomenės sveikata).

Darbo vadovas. Prof. dr. Alvydas NAVICKAS, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Ištirti priklausomybių nuo tabako paplitimą pasaulyje ir Europos Sąjungoje.

Darbo metodika. Mokslinių šaltinių analizė, informacijos rinkimas bei analizavimas, informacijos susistemimas.

Rezultatai. Lietuvos priklausomybės ligų institutas atliko tyrimą, kurio rezultatai parodė, kad net 51,4 proc. apklaustų suaugusių rūkančių ar vartojančių bedūmius gaminius vartotojų Lietuvoje nurodo nenorintys jų atsisakyti.

Nikotino gaminių patrauklumas ir globalus vartojimas yra ir gero marketingo bei valdžios organų papirkimo rezultatas. Nukritusi cigarečių rinka, tabako magnatus veda į mažiau išsivysčiusias šalis, kur žmonių sveikatos raštingumas yra mažesnis, jie labiau paveikiami ir ten rūkyti ima vis jaunesnio amžiaus vaikai. Net 70% visų mirčių nuo tabako yra fiksuojamos žemo ekonominio išsivystymo šalyse.

Rūkymo plitimo priežastys: farmakologiniai, biologiniai, psichologiniai ir socialiniai veiksniai. JAV atliktame tyrime, 26 proc. apklausto jaunimo, nurodė kontrolės praradimo požymius, kurie pasireiškė surūkius tik 3–4 cigaretės, ir net 44 proc. apklaustųjų prarasdavo kontrolę, surūkius nuo 5 iki 9 cigarečių. Specialistų vertinimu, vyrauja klaidingas visuomenės įsitikinimas, kad vartojimas priklauso tik nuo valios – tuo tiki bent 4 iš 10 apklaustųjų (45,9 proc.).

Rūkantys asmenys skirtingai traktuoja savo rūkymo priežastis. Apie 70 proc. visų reguliariai rūkančiųjų norėtų mesti rūkyti, dauguma jų yra bent kartą tai bandę, tačiau tik 1–5 proc. bandžiusiųjų savarankiškai mesti pavyko tapti nerūkančiais (nerūkyti metus ir ilgiau). Todėl rūkantiesiems yra reikalinga dvejopa pagalba: vienus reikia skatinti mesti rūkyti ir stiprinti metimo motyvaciją, kitiems, jau norintiems ir pasiryžusiems mesti, reikalinga įvairaus pobūdžio medicininė ir psichologinė pagalba

Išvados. Pasaulyje mirčių, susijusių su rūkymu, skaičiai mažėja. Tabako pramonininkai vis labiau „nusitaiko“ į pažeidžiamesnes socialines grupes.

Priklausomybė tabakui – populiariausia priklausomybė, kuri yra ne mažiau rimta nei priklausomybė alkoholiui. Yra įvairios priklausomybės tabakui formos, rūkančiųjų nuomone, ir daug faktorių lemia tai, kaip asmeniui seksis mesti rūkyti. Asmeniui, metančiam rūkyti, reikia suteikti pagalbą, nes didelis skaičius žmonių vėl greitai grįžta prie savo priklausomybės. Svarbu: švietimas, tinkama socialinė aplinka ir tabako kontrolė, ypatingai jauname amžiuje, kad padėti užkirsti kelią šios priklausomybės išsivystymui.

Raktažodžiai. Rūkymas; priklausomybė; tabakas; nikotikas; rūkymo paplitimas; rūkymo priežastys; gydymas.